

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
Siunčiama per TAIS

2022-11- Nr. 2R- (3.2.Mr)
Į 2022-11-08 Nr. 1D-5767

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) pagal kompetenciją išnagrinėjo Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 3 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu keičiamame Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo 28 punkte numatoma, kad: „<...> siekiant užtikrinti priimamų sprendimų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės viešumą, Pilietybės įstatymo 36 straipsnyje nurodyti vidaus reikalų ministro sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės skelbiami Teisės aktų registre, šiuose sprendimuose nurodant šiuos asmens, dėl kurio Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo (neatkūrimo) ar netekimo priimamas sprendimas, duomenis: asmens vardą (-us), pavardę (-es), gimimo datą ir valstybės, kurioje asmuo gimė, pavadinimą <...>“.

Inspekcija 2021-05-18 raštu Nr. 2R-2528 „Dėl įstatymo projekto derinimo“ teikė pastabas ir pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 36 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 43¹ straipsniu įstatymo projekto. Inspekcija minėtame rašte atkreipė dėmesį į asmens duomenų viešinimui keliamus reikalavimus vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas) 6 straipsnio 3 dalies nuostatomis, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo formuojama praktika.

Pažymime, kad iš ESTT 2022 m. rugpjūčio 1 d. sprendimo [byloje C-184/20](#), be kita ko, išskirtini šie kriterijai, kuriuos dėl teisėkūros vertina ESTT:

1) ar žmogaus teisių apribojimai „numatyti įstatyme, nekeičia pagrindinių teisių esmės ir atitinka proporcingumo principą. Remiantis šiuo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus arba reikalingi kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti. Jie turi neviršyti to, kas yra griežtai būtina, ir suvaržymą nustatančiame teisės akte turi būti numatytos aiškos ir tikslios taisyklės, kuriomis būtų reglamentuojama atitinkamos priemonės apimtis ir taikymas“ (70 punktas);

2) ar duomenų tvarkymo pagrindas atitinka viešojo intereso tikslą (jis turi būti aiškus iš teisinio reguliavimo) ir yra proporcingas siekiamam teisėtam tikslui (73–75 punktai);

3) ar žmogaus teisių apribojimai yra griežtai būtini (92 punktas).

Be to, įstatymo projekto rengėjas, teikdamas derinti teisės akto, kuriame nustatomas asmens duomenų viešinimas, turi įvertinti, ar, pirma, tikslo negalima pasiekti kitomis priemonėmis ir, antra, ar asmens duomenys būtinai turi būti viešai skelbiami be jokių prieigos apribojimų¹. Kitaip

¹ Žr. plačiau ESTT sprendimo 92 punktą.

variant, siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų viešinimas būtų teisėtas, turi būti laikomasi Reglamento² ir teismų praktikoje suformuotų reikalavimų³.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Inspekcija pagal kompetenciją teikia Nutarimo projektui šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Dėl asmens duomenų viešo skelbimo tikslo.

Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Reglamento 5 straipsnio 1 dalies b punktu, asmens duomenų tvarkymo tikslas turi būti suformuluotas *aiškiai ir konkrečiai*. Todėl tikslas, kuris yra neaiškus arba bendras *be išsamios papildomos informacijos*, paprastai neatitinka buvimo „konkrečiu“ tikslo kriterijaus. Pavyzdžiui, jeigu asmens duomenų viešo skelbimo tikslas yra *siejama su „svarbiu viešuoju interesu“*, tuomet jis turi būti pakankamai aiškiai įvardijamas (apibūdinamas) teisės akte. Pastebėtina, kad viešojo intereso sąvoka nėra apibrėžta teisės aktuose, tačiau viešasis interesas galėtų būti suprantamas, kaip visuomenei svarbi vertybė, gėris, į kurią neatsižvelgus būtų pažeistos ne vieno, o daugelio žmonių teisės ir teisėti interesai. Todėl manytina, kad svarbu nustatyti asmens duomenų viešo skelbimo tikslus atsižvelgiant į priimamus sprendimus dėl *Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo (neatkūrimo) ar netekimo*.

Taigi, siūlome tikslinti Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu keičiamame Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo 28 punkte numatytą nuostatą „<...> siekiant užtikrinti priimamų sprendimų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės viešumą <...>“, įvardijant aiškiai ir konkrečiai asmens duomenų viešo skelbimo tikslą (-us) atsižvelgiant į priimamus sprendimus dėl *Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo (neatkūrimo) ar netekimo*.

Asmens duomenų viešo skelbimo tikslas galėtų būti kildinamas tiek iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tiek iš Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (pavyzdžiui, užtikrinti priimamų sprendimų dėl pilietybės skaidrumą ir viešumą, prireikus turėti galimybę juos ginčyti teismine tvarka bei ginant viešąjį interesą, kad būtų paisoma Lietuvos Respublikos Konstitucijos, valstybinė bendruomenė turėtų galimybę žinoti apie narystės joje pasikeitimus).

2. Dėl asmens duomenų viešo skelbimo apimties.

Nutarimo projekto lydraštyje nurodoma, kad: „<...> kad skelbiami asmens duomenys nurodyta apimtimi būtų būtini ir proporcingi siekiamiems tikslams, be to, šie duomenys skelbiami ir Respublikos Prezidento dekretuose <...>“.

Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu keičiamame Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo 28 punkte numatoma, kad: „<...> nurodant *šiuos asmens, dėl kurio Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo (neatkūrimo) ar netekimo priimamas sprendimas, duomenis: asmens vardą (-us), pavardę (-es), gimimo datą ir valstybę, kurioje asmuo gimė, pavadinimą <...>*“. Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu keičiamame Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo 28 punkte numatoma kad: „<...> šiuose sprendimuose nurodant *šiuos asmens, dėl kurio Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo (neatkūrimo) ar netekimo priimamas sprendimas, duomenis: asmens vardą (-us), pavardę (-es), gimimo datą ir valstybę, kurioje asmuo gimė, pavadinimą <...>*“.

Įvertinus minėtas nuostatas, manytina, kad į „asmens“ apibrėžtį *patenka ir nepilnamečių asmens duomenų viešinimas dėl minėtų priimamų sprendimų*. Tuo atveju, jeigu nepilnamečių asmens duomenys taip pat bus viešai skelbiami, iš pateiktos Jūsų informacijos lydraštyje nėra aišku dėl kokių siekiamų asmens duomenų viešo skelbimo tikslo (-ų) nuspręsta būtent *tokia apimtimi* viešai skelbti nepilnamečių asmens duomenis. Primintina, kad Reglamento preambulės 38 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad „*vaikams reikia ypatingos jų asmens duomenų apsaugos, nes*

² Jei asmens duomenis siekiama viešinti skaidrumo tikslais, papildomai atkreiptinas dėmesys į 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės, įkurtos 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 95/46 EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo pagrindų (šiuo metu – Europos duomenų apsaugos valdyba) 2016-06-08 nuomonę Nr. 02/2016 „Dėl asmens duomenų viešinimo viešojo sektoriaus skaidrumo tikslu“ ir ESTT sprendimas sujungtose bylose Nr. C-92/09 ir C-93/09.

³ Taip pat žr. LVAT 2012-11-21 nutartimi N-261-1111-12.

jie gali *nepakankamai suvokti su asmens duomenų tvarkymu susijusius pavojus, pasekmes ar apsaugos priemonės ir savo teises.*

Taigi, siūlome tikslinti Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu keičiamame Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo 28 punkte minėtą nuostatą, aptariant (išskiriant) nepilnamečių viešo skelbimo tikslą (-us) atsižvelgiant į minėtus priimamus sprendimus. Taip pat siūlome, papildomai Nutarimo projekto aiškinamajame rašte (teikime) paaiškinti (įvertinti) nepilnamečių asmens duomenų viešo skelbimo *būtinumą*.

Direktorius pavaduotoja,
pavadojanti direktorių

Danguolė Morkūnienė